

Houby jako z pohádky 3

(čtení s porozuměním)

Přírodní čistírny

Jedna z nejužitečnějších věcí, které houby dělají, je rozkládání mrtvých živočichů a rostlin. Rozkladači tráví mrtvé organismy a odpady vytvořené živými zvířaty. Proměňují tyto látky na oxid uhličitý a jednoduché chemické látky. Některými z těchto chemických látek se houby živí. Většina oxidu uhličitého a těchto chemických látek však končí v půdě, vodě a vzduchu. Rostliny a řasy je pak využívají ke svému růstu.

Přítel, nebo nepřítel?

Houby jsou pro člověka velice důležité. Antibiotika – léky, které nám můžou zachránit život, jsou vyrobeny z některých plísní. Ty patří do říše hub. Jiné druhy hub zase jíme – například hříby nebo lanýže.

Houby ale lidem způsobují také problémy. Mnozí lidé jsou na výtrusy hub alergičtí a některé plísně vyvolávají kožní záněty. Plísně také mohou rozkládat potraviny a ničit oblečení, knihy a jiné předměty. Houby napadající rostliny mohou zemědělcům zničit celou úrodu. V minulosti bývaly dokonce příčinami hladomorů.

Ve vzduchu kolem nás poletují výtrusy hub včetně výtrusů plísní. Když přistanou na nějaké potravíně, mohou se proměnit za několik dní v plíseň.

Lanýž je houba, která roste pod zemí. Je to velmi drahá potravina. Ve Francii používají sběrači lanýžů speciálně vycvičená prasata nebo psy, kteří zralé lanýže vyhledávají pomocí čichu.

Podivné a nádherné

Kvasinky představují neobvyklou skupinu hub. Každá jednotlivá kvasinka je tvořena jedinou kulatou buňkou. Kvasnice, kterými se zadělává chléb, jsou právě tyto kvasinky. Když do chlebového těsta přidáme několik lžic kvasnic, začnou se kvasinky živit cukry z mouky a vytvářet oxid uhličitý. Bublíny tohoto plynu se v těstě roztahují, a těsto tak kyne. Buňky kvasinek se nakonec při pečení chleba zničí.

S výtrusy kvasinek se můžeš setkat téměř všude v přírodě – poletují dokonce i ve vzduchu. Než se začaly v osmdesátých letech devatenáctého století prodávat kvasnice, pekaři nechávali těsto nepříkryté a to vykynulo, když na něm přistály poletující výtrusy kvasinek.

Slizy? Houby?

Vědci se nemohou dohodnout, patří-li hlenky k houbám, nebo ne. Stejně jako houby vytvářejí výtrusy. Nemají ale hyfy a dokáží se pohybovat z místa na místo.

Hlenka je rosolovitá hruška, která se pomalu suně po trouchnivějícím dřevě nebo po hnijící půdě. Živí se bakteriemi a jinými přírodními látkami. V příznivých podmínkách hlenky změni svůj vzhled a vytvoří plodnice s výtrusy.

Pracovní list

1. Opakujeme si pravopis. Doplň do textu vynechaná písmena.

Vláďa chod__l rád na houb___. Měl na ně štěstí, našel vždycky pln__ košík, a rád je i jedl.

A tak na ně chodil den co den. Nem__l do lesa daleko a mam__nka ho i samotného pustila. V__děla, že hned za rohem potká __irka ze školy a tetiččinu __lastu, tak jaképak o kluka strach__? A pak - háj, do něhož děti chodily, neb__l veliký a pole se táhla až k chalupám. Ale co v něm bylo hří__ků! Pravých i nepravých. Vláša všecy pravé dobře znal, od sladké holub__nky až po

sametového černohlávka, takže je doma nemuseli po něm ani přeb__rat.

„Mám už svá hnízda! He__ky si je vždycky příkr__ji načechraným l__stím nebo jehl__čím, a nikdo mi na ně nepřijde,“ poskakoval si, když s__ maminka pochvalovala, jakého má klučinu-houbaře.

V lese Vláša n__kdy nehulákal, nehonil se s křikem za motýl__ nebo veverkam__, viděl-li malého zajíčka, hezky opatrně jej obešel - a nepotřebn__m houbám dal pokoj.

„Jsi jedovatá, tak si buď,“ říkával, a šel dál. Kdy__ přišel na hní__do hub, přiklekl si k nim na obě kolena, př__telsky každý klobouček pohladil, a pak teprve šup s n__m do koš__čku! Za to ho měli skřítkci Houbaříčci rádi, a i sám jej__ch král Kadimourek mu přál.

2. Vysvětli, co znamená, když někdo řekne:

domy rostou jako houby po dešti

houby s octem

to jsi byl ještě na houbách
